Telefon št. 74.

Posamna številka 10 h.

Po pošti prejeman:
za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „

V upravništvu prejeman:
za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ „ 5 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom 20 h na mesec.

SLOVENEC

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inserate sprejema upravništvo v Katol. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Štev. 2. V Ljubljani, sredo 3. januvarja 1900. Letnik XXVIII.

Slovenski izgnanec.

Poročali smo že, da je pruska vlada prepovedala slovenskemu frančiškanu o. Ananiji, da bi opravljal o božičnem času dušno pastirstvo med slovenskimi delavci na Vestfalskem. »Germania« piše o tem:

V porensko - vestfalskih premogokopih živi med rudarji nebroj inozemskih delavcev, zlasti Poljakov in Slovencev. Za največjo potrebo so opravljali dušno pastirstvo med njimi oo. frančiškani v Dorstenu, ki so se za silo nekoliko priučili slovenskemu jeziku. Nekoliko so se pač razumeli, ali da bi pa moglo to zadostiti vsem njihovim verskim potrebam, o tem se niti govoriti ne more, zlasti ker je število slovenskih delavcev ravno poslednja leta jako narastlo. Da se ugodi verskim potrebam tega dela ondotnega prebivalstva, je poskrbel gvardijan frančiškanskega samostana, da naj bi prišel sem gori o božiču slovenski frančiškan, da bi moglo slovensko prebivalstvo vsaj v tem času opraviti spoved v svojem materinskem jeziku.

V nedeljo, dne 17. decembra je oznanil župnik v Hertenu pri službi boži, da bode v petek, dne 22. decembra prišel neki frančiškan spovedovat v slovenskem jeziku, in opomnil je slovenske rudarje, naj ne zanemarijo te lepe prilike ravno sedaj v lepem božičnem času, ki je tako prikladen, da se povrnejo njih srca prav iskreno k Bogu, našemu Odrešeniku. V četrtek, dne 21. dec. zvečer ob 5½ uri pa je prišel okrajni komisar iz Gelsenkirchena v spremstvu hertenskega uradnika, da »po višjem naročilu poizve o tujem patru, in da zabrani njegovo dušno pastirstvo, ako je pater kak inozemec«. Med tem je dospel pater Ananija iz Brežic na Spod. Štajerskem, a v petek, dne 22. dec. je prišla še dvakrat policija in prepovedala, sklicevaje se na lež. oblastvo, slovenskemu patru vsako duhovno delovanje, s pripombo, da bodo tudi po drugih krajih istotako postopali! V takih razmerah je moral pater seveda opustiti vsako delovanje.

Božični praznik je minul, in katoliški Slovenci se srečno niso mogli spovedati slovenskemu frančiškanu v materinem jeziku ter praznovati božični čas s prejemom sv. zakramentov.

V očigled takih dogodkov se nehote vprašamo, ali še živimo v krščanski državi. V času, ko vso človeško družbo izpodjeda prevrat in nevera, in kjer bi morali prositi cerkev, naj razprostre vso svojo moč, da obvaruje prestol in oltar, v takem času prepuščajo delavce rajši brezverskemu zapeljevanju nego verskim naukom pobožnega frančiškana, ki je z največjimi žrtvami iz ljubezni do Boga in do svojih bližnjih prihitel iz tujine, da obrne pogled in srce svojih rojakov v tem vzvišenem času k Bogu. Cela stvar bi bila čisto cerkvenega značaja; spovedoval naj bi član frančiškanskega reda, in ta red je vendar pri nas dovoljen in še nihče mu ni očital, da bi bil nevaren državi. Da je pater Ananija inozemec, o tem ni prav nobenega dvoma, kajti Slovenec, ki naj bi govoril s svojimi rojaki v materinem jeziku, ne more biti pač druzega kakor inozemec. Inozemce se sme pregnati in iztirati, če postanejo domači deželi nadležni. Ali smo pa že res tako daleč zašli, da nam je to v nadlego, ako se katoliški Slovenci o božiču izpovedajo? Ali naj se prepušča ljudi ob tako velikih praznikih rajši krčmam, plesiščem in podobnim zabavam? To postopanje v Hertenu je naperjeno proti našim redovom sploh in proti vsemu katoliškemu prebivalstvu, ki je s svojimi redovi najtesnejše združeno. Kako dolgo bode še trpelo katoliško ljudstvo, da se na tak način z njim ravna? Če je res še kdo tako naiven, da govori ali sanja o končanem »kulturnem boju«, temu že ta dogodek sam lahko oči odpre.

V Kiautschau so pobili poganski Kitajci dva katoliška redovnika; takoj je bila odposana preko morja velikanska ekspedicija, da maščuje umorjena misijonarja, in državni tajnik Bülow je utemeljevaje predlogo za monarico povdarjal, kako zelo skrbi in brani misijone po naselbinah. Kdo bi se temu pač ne smejal? Ako čuti vlada potrebo in hrepenenje, da varuje delovanje naših redovnikov, naj začne s tem najprvo v domovini, kjer je pač dovolj prostora za tako skrbečo zaščito.

Tako piše »Germania« in za njo tudi »Essener Volkszeitung«. Ako se nemški listi potegajo za uboge slovenske naše rojake v daljni tujini, je pač še temvečja dolžnost naših poslancev, da skrbe za to, da se ta v nebo vpijoča krivica ne pozabi.

Kolek pri osebni dohodarini.

Predlog posl. Vilj. Pfeiferja in tovarišev glede oprostitve kolka pri prošnjah za naznanilo, na kateri podlagi se je izračunal dohodek pri direktni osebni dohodarini.

Po členu 60 izvršilne naredbe za direktno osebno dohodnino mora davčna oblast izdati plačilni nalog po priloženem vzorcu. Ta vzorec pa pokaže samo svoto dohodka, na podlagi katerega se je odmeril davek, v jedni številki, ne da bi bili označeni tudi različni viri dohodka.

Ako hoče davkoplačevalec vložiti ugovor, mora vedeti na podlagi številk, kateri vir dohodkov se mu je spremenil, kajti davčna oblast ne ugovarja napovedim s številkami, marveč le s splošnimi besedami: »Dvomi se«, »zdi se« itd.

Priziv mora pa davkoplačevalec utemeljiti pri vsakem posamnem viru dohodka, oz. pri vsaki številki, toraj se mu morajo naznaniti podlage za odmerjenje davka, ako prosi zanje, kajti pri prizivu se uporabljajo določbe zakona z dne 19. marca 1876 in sostava naredeb k temu zakonu (izdana po c. kr. fin. ministerstvu) poleg tega še določuje, da morajo oblastva posebno paziti še na to, da so vsakemu odloku priloženi tudi vzroki.

Kaj se pa godi pri nas?

Mesto da bi vodilna oblastva poskrbela za to, da se zadostuje prej omenjeni naredbi in se že v plačilnem nalogu naznanjajo razlogi, zakaj se je odmeril davek na drugi podlagi kakor na oni, na kateri temelji fasija davkoplačevalca, mora dotičnik še le prositi, da se mu to naznani, kar mu nalaga pisarije, poštnino in dr.

Toda ni še dovolj, da ima to delo, ki mu trati čas in denar, marveč v nasprotju s tarifno točko 44 q pristojbinskega zakona se še celo zahteva, da mora svoje vloge kolekovati, ali plačati kazen, ako jih ne kolekuje.

Ker so prizivi v smislu § 219 zakona z dne 25. okt. 1896 izrecno proglašeni za koleka proste, mora biti koleka prosta tudi predidoča prošnja za naznanilo razlogov, na podlagi katerih se je izdal odlok, proti kateremu se je pritožiti, ker davkoplačevalec niti ne more sostaviti priziva, ako ne pozna razlogov, zakaj se je spremenila oz. zvišala številka po njem pripoznanega dohodka.

Ker pa davčna oblastva vkljub jasnemu besedilu in proti pametni razlagi teh zakonskih določil omenjene prošnje zametajo radi nekolekovanja, je tako postopanje nepravično in nujno potrebno odpomoči.

Ako je priziv v smislu § 219 zakona o osebnih davkih prost koleka, je vendar samo ob sebi umljivo koleka prosta tudi prošnja za naznanilo razlogov za odločbo, brez katerega rekurent ne more izgotoviti koleka prostega priziva, tembolj, ker bi se mu morali razlogi podrobno naznaniti že v plačilnem nalogu.

Z ozirom na to stavimo nastopni predlog:

Visoka zbornica skleni:

Cesarska vlada se pozivlja, naj naroči davčnim organom, da pri izgotovitvi plačilnih nalogov za direktno osebno dohodarino naznanijo davkoplačevalcu tudi vselej podlago za izračunanje in, ako se spremene v fasiji označene številke dohodkov, navedo podrobne razloge, tako, da stranka ne bo prisiljena, za te podatke še le prositi; nadalje naj se pa § 219 zakona o direktni osebni dohodarini v toliko spremeni, da se proglase prošnje

LISTEK.

Šest dni v Italiji.

Spisal Martinkov.

Menda sam Tolstoj, ko je za nekaj časa prekinil svoj roman, ni dobil toliko pisem kakor jaz, ki sem prenehal: začetim potopisom pod zgornjim naslovom. Jedno izmed teh je še tiskano pod črto v listu naše »negligence« — čem reči »intligence«. Tam piše, pa menda vsaj ne z roko duša židovsko-framasonska in socijalistična: »Ljubi kolega podlistkar, hitro se odpelji v Italijo in ne preobračaj uredniškega koša. Ta je bil že tolikokrat preobrnjen in je že tolikokrat služil neslanim domišljijam soli in tudi popra potrebnim šaljivcem, da še za skrajno silo ne more več služiti. Mirno potuj in oglej si Italijo; ako se pa voja duhovitost kaj bolj ne razvedri, ohrani utiske rajši zase. Premisli, da pride »Slovenec« ljudem tudi po sili v roke!«

Tako! Hvala lepa za nauk. Toraj soli in popra malo več. To se bo že dobilo v Italiji, še ceneje, nego pri nas, če drugega ne manjka, pro bona fantasia bo že šlo. Samo to mi ne gre v glavo, da si moj kolega svojo »židovsko-framasonsko in socijalistiško dušo« privezuje s tremi mericami. Gospod kolega pod črto, to ni, da ne rečem ka hujšega, kolegijalno od vas. Prepričan sem, da bi sam naš »chefredacteur« ne bil zalovoljen z vašim receptom, ki ste ga meni napisali. Ali ne veste, kako so mu pri srcu njegovi facsimile od vina rudečelični obrazi. Le pomislite, kaki britki ukor iz njegovih ust bi vas zadel, če bi se mu jaz predstavil od soli in popra ves z žmetim in zelenim obrazom.

Toraj g. kolega! za naprej se bom raje držal vašega zgleda, nego recepta. Pomislite k sklepu, kakšen škandal bi bil to za nas vse, ki smo pod črto, ko bi jaz po Italijanskem po gostilnah in hotelih sol in poper pojedal! — Bog pomagaj —! — meni se je kar kihnilo od tega vednega popra; gotovo tudi vam! — — —

Razun od mojega podčrtanega oficijalnega kolega dobil sem tudi več privatnih opominov; dva naj tu razobesim na ogled: »Moram vam poročati« glasi se prvi, o »veliki nesreči ali nezgodi ali kakor že hočete. Nek človek je šel s Kranjskega na Laško, pa je kar zginil. Pravijo mu Martinkov. Na pot se je podal. Na Grosupljem se je vsedel na železnico in do Ljubljane je še prišel. Zdaj se pa ne ve več od njega. Ali ga je kje kak Lucheni zabodel, ali je prišel pod kolesa, ali ga je vročina umorila? — — vse usmili čez njegovo dušo! Requiescat in pace! Ko bi pa o tem ponesrečencu ali zgubljencu kaj zvedeli, dajte vedeti svetu, da ne bo popraševanja po njem«. O kako lepo, kondolentno! Kedo bi bil, če je le še živ, tako trdovraten, da bi ne nadaljeval začetega potopisa!? — Komu bi pa tudi črnilo ne šinilo v pero, če bere to le impertinentno prijateljevo pismo: »To me draži, zakaj Martinkov ne gre na Laško — pismeno? Ali se je kaj polomilo? Zakaj samo začetek? Farbarija!«

No, pa ko bi prav ne bilo teh in drugih tiskanih in pisanih povabil za nadaljevanje potopisa, zadostoval bi bil, gospod urednik, Vaš opetovani hudi pogled in lakonični pozdrav: »ali je nadaljevanje?« takrat kadar sva se srečala. Vem, da ste poželeli v času kislih kumar nadaljevanje mojega podlistka, toda v tem času privoščimo si tudi podlistkarji svoj Tusculum, kjer uživamo procul negotiis zaslužen počitek. Sedaj je ta ljubi dolce farniente pri kraju, zato pa le naprej na Italijansko! — Ker sem sedaj osoljen in popopran, za mrtvega razglašen in »pofarban«, bom lahko drvil po Italijanskem incognito ali pa kakor mi bo drago, da prav po Preširnovem: »Iz Ljubljane v druga mesta, Kakor ptiček poletim«.

Megla, pravcata ljubljanska megla, zakrivala je slovensko stolico in njeno okolico [illegible] o pristnosti Sotinine nekro- [illegible] gorenjski vlak z menoj vred kadil po Savski dolini proti Koroškem. Nobenega razgleda ni bilo na nobeno stran. Sicer pa mi ni bilo dosti na tem ležeče, ker sem se že večkrat vozil po Gorenjskem v lepem in grdem vremenu, bralcem mojega podčrtanega potopisa pa menda tudi ne, vsaj so jim ti naši kraji in lepotije njihove popisane in narisane nad črto in pod črto, samo v črti ne, ker je to skoro nemogoče. Tolažeč se, da se bodo »Vremena Kranjcem zjasnila« posebno pa meni, ko bom zagledal »jasno nebo Italijansko«, gledam, kako se v resnici izgublja megla, kolikor višje se peljemo proti severu, dokler naposled ne posije blagodejno pomladno solnce ter ne pokaže v najlepši svetlobi naše obmejne skalnate orjake, katere je pobelil pred dobrim dnevom zadnji spomladni sneg. Ravno prav, da sem uredil svojo prtljago, katera pa mi je bila na potu pozneje v veliko nadlego, se bom vsaj nekoliko navžil lepega razgleda. Malo da ne vsaki dan imam priliko gledati te naše velikane od daleč, a kažejo se mi bolj v sivi, poguljeni obleki; danes pa imajo novo, belo obleko. No, kako se jim poda! Za polovico so mlajši videti. Pa tako blizo ste prišli k meni. Le počakajte! ne bo vas dolgo trpela ta lepota. Parkrat še naj vas solnce dobro [illegible] sar je sklepati, da Angleži vendar niso pre-

za naznanilo podatkov o zaračunanju dohodka istotako za koleka proste.

Dunaj, 16. decembra 1899.

Politični pregled.

V Ljubljani, 3. januvarija.

Položaj v Avstriji se je v zadnjih dneh zopet poostril oziroma se še prav nič ni zboljšal. Naloga začasnega Wittekovega kabineta je z objavljenjem zadnjih naredeb, odlokov in odredeb dovršena in šel bo, čim se dobi njemu naslednik. Cesar se poda te dni na dvorni lov in po povratku je takoj pričakovati imenovanja novih kabinetnih članov. Kot naslednika sedanjega kabinetnega načelnika se imenujeta v prvi vrsti Pininski in Koerber, potem pa govore tudi o baronu Gautschu, ki je pa seveda, kakor vselej le kandidat nemških liberalcev. V slučaju, da res Gautsch zasede izpraznjeno mesto ministerskega predsednika, bo po poročilu »Nar. Listov« zasedel mesto notranjega ministra dr. Koerber, mesto trgovinskega ministra pa marki Bacquehem. Praška »Politik« poroča iz dunajskih krogov, da bo kriza rešena že v teku štirinajstih dnij, da bo pa tudi burokratično ministerstvo prišlo na krmilo, kajpada za nedoločeno dobo.

Objavljeni zakoni. Uradna »Wien. Zeitg.« je v svoji novoletni številki objavila zopet celo vrsto zakonov in naredeb; najvažneji mej temi so naslednji: budgetni provizorij za skupno gospodarstvo, dalje zakon z dne 27. dec. o odpravi časniškega in koledarskega kolka, potem razne zakone o pristojbinskih olajšavah in pristojbinah sploh. Potem pa slede razne naredbe na podlagi § 14 in sicer: budgetni provizorij do junija 1900, lastnoročno pismo cesarjevo glede kvote, kakoršno sta določili kvotni deputaciji, potem porazdelitveni zakon in še nekaj druzih naredeb.

Kvotni provizorij. Novoletna dunajska uradna »W. Z.« je objavila cesarjevo lastnoročno pismo, s katerim se za dobo šestih mesecev uveljavlja kvotno razmerje, ki je pa nekoliko drugačno, kakor sta je določili kvotni deputaciji. Kakor znano, je bilo prvotno določeno razmerje 65·6 : 34·4. V tem razmerju je bil pa vpoštet prinos tudi za takozvano vojaško granico, kar se je pa v novem cesarskem odloku izpustilo, vsled česar se kvotno razmerje nekoliko spremeni in sicer na korist Ogerske. Določena je namreč za prvo polletje za Avstrijo kvota $66\frac{16}{49}$, za Ogersko pa $33\frac{3}{49}$ odstotkov.

Nemški cesar za Angleže. Cesar Viljem je imel novega leta dan daljši nagovor na častništvo vseh vrst, kakor tudi na nemško prebivalstvo sploh, v katerem je, kakor je že navadno pri vseh njegovih nagovorih zadnjih let, pritiskal na prebivalstvo, naj mu dovoli potrebni kredit za preosnovo in pomnoženje armade ter za nabavo novih vojnih ladij. Da bi pa svoje poslušalstvo še bolj vnel, je omenjal sedanje angleško-burske vojske, naglašujoč, da bi se Angležem gotovo ne godilo tako slabo, ko bi imeli dobro organizovano armado. S tem svojim govorom je napravil nemški cesar na Angleže dvojen vtis. »Times« in temu sorodni listi svetujejo vladi, naj si dobro zapomni nasvet in reorganizuje svojo armado. Tudi »Daily Telegraph« pravi, da mora Anglija spraviti v soglasje svojo ofenzivno in defenzivno moč z razmerami in dolžnostmi. Nasprotno pa menijo nekateri listi, da se Nemčiji ni treba posebno brigati za angleške razmere in da bodo Angleži že sami vedeli vršiti svojo dolžnost. Saj res! Vsak poskus njih generalov na bojišču je dokaz resničnosti te trditve.

Mej Anglijo in Portugalom pride konečno mesto pogodbe morda še do prepira. Angleži so menda grozno nejevoljni, da jim Portugalci kratkim potom nočejo odstopiti delagoaškega zaliva, in ker se trenutno ne smejo drugače znesti nad njimi, so jim jeli očitati, da dovoljujejo uvažanje prepovedanega blaga v Pretorijo. No, Portugalci so jim že odgovorili na te »prijazne« besede. Pravijo namreč, da razun živeža ne dovolijo ničesar uvažati in da živil Angleži niso proglasili za kontreband. Sicer pa, dostavljajo Portugalci, naj Angleži le molče, ker se gre v prvi vrsti le za njih koristi. Znano je, da imajo Buri v Pretoriji blizu 4000 Angležev ako Buri ne bodo smeli dobivati potrebnih živil, ker bodo skrbeli v prvi vrsti le za se in za svoje.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 3. januvarija.

Vseslovenski delavski shod. Od raznih strani je dobil pripravljalni odbor pozive, da se shod, ki bi se imel vršiti dne 6. in 7. t. m. v Ljubljani, preloži na poletni čas. Ker bi bilo v teh dneh raznim našim delavskim organizacijam nemogoče udeležiti se shoda, ugodil je odbor izraženim željam ter določil, da se shod vrši o binkoštih. Pripravljalni odbor.

Državna podpora. Naučno ministerstvo je mestni občini ljubljanski za l. 1900 dovolilo 2000 kron podpore za višjo dekliško šolo.

Iz Gorice, 1. januvarija, se nam poroča: Danes zvečer ob 7. uri se je Njega eminenca gospod Jakob kardinal Missia s svojimi spremljevalci, preč. gg. proštom dr. Elbert, kanonikom baronom Oer in s svojim tajnikom č. g. Zamparo srečno povrnil iz Rima. Na kolodvoru so Nj. eminenco pozdravili preč. g. stolni kapitel s preč. g. stolnim proštom, blagor. g. pl. Bosizio, c. kr. dvorni svetnik, preč. gg. profesorji bogoslovja itd. Na novega leta dan so vsi romarji še maševali pri sv. Antonu v Padovi.

Volitev v goriškem veleposestvu. Danes se je vršila dopolnilna volitev v veleposestvu na Goriškem za deželni zbor na mesto grofa Coroninija. Kakor znano, so slovenski veleposestniki proglasili kandidatom g. O. Gabrščeka. Italijani pa so hoteli v svoj prid izrabiti sedanji strastni boj med goriškimi Slovenci in imenovali kot kandidata vipavskega grofa Lanthierija, ki bi gotovo plesal po Pajerjevi piščalki. To lahonsko intrigo je baje uprizoril znani razdrški Lenassi.

V katoliško cerkev sprejeta sta bila slovesno dne 30. decembra Oton in Karolina Drelse. Cerkveno opravilo je izvršil v šentpeterski cerkvi župnik g. M. Malenšek.

Iz Kranja. V soboto popoludne smo pokopali gospoda Janeza Pavliča. Udeležili so se pogreba sosednji gospodje in obilno zbrana množica. Resno je bolehal le zadnji teden in kar nenadoma nam je umrl. Ranjki je bil zelo nadarjen, zlasti za realne predmete, redno se je še bavil z matematiko in fiziko. Veliko veselje je imel tudi z zvezdoznanstvom. V dušnem pastirstvu je bil pa posebno znan kot govornik ter znal priprostemu ljudstvu govoriti do srca s svojimi domačimi pa ob jednem duhovitimi govori. Svetila mu večna luč!

Repertoar slovenskega gledališča. V petek, dne 5. t. m. igra se drugikrat na slovenskem odru klasična igra, Shakespearejev »Hamlet«. V soboto, dne 6. t. m. (sv. treh kraljev dan) ste dve predstavi: pri popoludanski, ljudski predstavi igra se ob izredno znižanih cenah »Kmet milijonar«, zvečer pa se uprizori po večletnem prestanku igra Chouchon ali »Materin blagoslov«.

Božičnica katoliškega društva rokodelskih pomočnikov je 1. t. m. vrlo dobro, da sijajno vspela. Pevski del so pevci pod vodstvom svojega pevovodja gosp. Al. Sachsa zvršili tako točno in oduševljeno, da je bilo občinstvo, katerega je bilo polna dvorana, vsestransko zadovoljno. Zares, ne spominjamo se, da bi se bilo zadnji čas v tej dvorani kdaj tako lepo in precizno pelo. A tudi spored je bil jako srečno izbran. Naj prej mila božičnica, zatem še vedno prekrasni Nedvědov „Popotnik“, dalje Ipavčeva ljubka „Planinska roža“, ki se je morala ponavljati, naposled pa Ipavčev »Kdo je mar?“. Kdo se ne bi vzradostil, ko čuje te mile glasove, katere je nekdaj morda sam popeval in poslušal ob času, ko smo se še vzajemno zavedali slovenskega slavospeva v proslavo „slovenskemu oratarju“. Poslušavcu se zdi, da se mu razgrinja pred dušo zgodovina zadnjih desetletij — zgodovina vzornega, vzajemnega teženja po osvobojenju našega naroda iz vezij tujstva. Nehote se je loteval nas starejše slušatelje spomin onih idealnih dnij v polpretekli dobi, ko so vsi stanovi mej seboj tekmovali, da povzdignejo čim najvišje slovensko trobojnico. In sedaj?.... Po skončanem pevskem sporedu je izpregovoril gospod knez in škof Anton Bonaventura, ki je v krilatih besedah bodril društvenike naj vstrajajo v društvu, koje je začel nepozabni dr. Leon Vončina in katero sedaj že mnogo let požrtvovalno vodi sedanji predsednik čast. gosp. prof. J. Gnjezda Vsem navzočnikom pa je priporočal Presvetli, naj ostanejo naklonjeni društvu i v bodoče, zakaj tu v dvorani imamo sliko svete družine, ki bodi vzor vsem društvom, pod čigar pokroviteljstvom se čutimo vsi kot člani ene in iste krščanske družine. Navdušeno se je odzvalo občinstvo ob koncu bodrečih besed svojega višjega pastirja. Zadnja točka je bila dramatična igra »Sveti trije kralji«, prav posebno primerna za božični čas. Predelal in priredil jo je za naše razmere po Vilj. Molitorju č. g. M. Prelesnik Obleko so si naši diletantje prav primerno izbrali. Igra sama je osoljena z mnogimi dovtipi, zlasti Policij Predo, stotnik rimske straže, je kaj samozavestno nastopal in porabil vsako priliko, da bi si pridobil kaj za svoj žep. Brutus in Alcibiades sta bila strogo disciplinirana rimska vojaka. Igra se končava s prekrasno živo podobo: sveti trije kralji se poklanjajo božjemu detetu v betlehemskem hlevcu. Vsa skupina je bila lepa celota, ki je zlasti ob čarobni razsvetljavi napravljala mogočen vtis na vse navzočnike. Reči moramo, da je bilo občinstvo zlasti tedaj z božičnico izredno zadovoljno. Dostavljamo temu poročilu željo: Le tako še nadalje!

Dar. Presvetli cesar je za podružnico sv. Radigunde v župniji sv. Mihela pri Mozirju daroval 400 kron.

† **Štefan Bensa.** Iz Gorice se nam poroča: Včeraj popoludne je po kratki bolezni umrl preč. g. Štefan Bensa, stolni školastik in kanonik. Ranjki je bil vodja knezonadškofijske pisarne, vitez Franc Jožefovega reda itd. V goriški škofiji je bil jako priljubljen. V soboto je bil še v pisarni. Bil je že dalje časa bolehen, zdaj pa je še huda influenca pritisnila in blagi ranjki je moral umreti. Rojen je bil v Št. Mavru pri Gorici dne 5. aprila 1829 in v duhovnika posvečen dne 20. dec. 1851. N. v m. p.!

Štajerske novice. Dne 20. decembra so otvorili železnico Velenje-Dravograd. Napisi so dvojezični. — Načelnikom okrajnega zastopa na Vranskem je izvoljen č. g. Fr. Zdolšek, župnik pri Sv. Jurju ob Taboru. — Gornjeradgonski okraj se pravda zaradi železnice že več let. Gre se za 20.000 gld. in obresti. — Katoliško politično društvo za šentlenarski okraj priredi 3. januvarija ob 1. uri popoludnè zaupen shod pri Sv. Trojici. Na shodu bo govoril J. Kač o kmetijskih zadrugah.

Blaž Dolinšek †. Na Frankolovem blizu Celja so 30. m. m. slovesno spravili k zadnjemu počitku tamošnjega umirovljenega župnika č. g. Blaža Dolinšek. Pokojni se je bil narodil v Št. Ilju pri Velenji dne 26. januvarija 1827 in je bil v mašnika posvečen dne 26. julija 1852. Služboval je za kapelana po Koroškem in po Štajerskem do leta 1870, od tiste dobe pa je bil tam pol leta provizor, potem pa 27 let skrbni župnik. Lani je bil stopil v stalni pokoj, katerega pa ni dolgo vžival. Bil je mož jeklenega značaja, ki je v viharnih časih zvest ostal staremu slovenskemu geslu: Vse za vero, dom, cesarja! Nosil je spominsko kolajno. Svetila mu večna luč!

Koroški Slovenci v letu 1899. Koroški Slovenci zabeležujejo v preteklem letu nekaj napredka: ustanovitev dvajsete posojilnice, otvoritev skladišča v Sinčivasi, napravili so 10 političnih shodov, 13 je bilo shodov Ciril-Metodovih podružnic, zelo je napredovalo mej njimi število udov družbe sv. Mohorja. Velik korak so storili koncem leta s sklepom, da prično izdajati »Mir« kot tednik. Dal jim Bog tudi v letu 1900 kar največ vspeha!

Umrl je 26. grudna v Karlovcu najstarejši član frančiškanske provincije sv. Križa, o. Gilbert Gravl. Rodil se je leta 1818. v Višnji gori, stopil v red l. 1838 ter s kratkim presledkom nad 40 let deloval v Karlovcu. Zadnja štiri leta ni mogel iz sobe zaradi bolezni v nogah. N. v m. p.!

Slovensko časopisje. »Slovenka« je zgubila dosedanjo urednico gospo Marico Bartol-Nadlišek. Urejevala jo bode, kako da bo pravi urednik — Etbin Kristan. List s takim urednikom ni vreden priporočila — »Domovina« je pričela izhajati dvakrat na teden, »Soča« pa trikrat.

Novo stoletje. Sv. Oče začetka dvajsetega stoletja ni postavilna 1. dan meseca januvarja l. 1900, kakor se bere po časnikih in kakor je omenil to tudi dr. Lueger v nižjeavstrijskem dež. zboru, ampak na prihodnje leto; zakaj dotični odlomek rimskega dekreta, datovanega z dné 13. nov. 1890 se glasi: »Cum insuper media nocte postremae Diei mensis Decembris futuri anni praesens absolvitur saeculum novumque habeat initium« t. j. »Ker se vrhu tega (da stojimo namreč pred začetkom sv. leta) o polunoči zadnjega dne meseca decembra prihodnjega leta konča sedanje stoletje in se prične prihodnje.«

Iz Dolskega. Dne 28. m. m. ob 6. zvečer je nastal požar pri posestniku Fr. Lap. Pogorela mu je hiša z gospodarskim poslopjem. Bati se je bilo groznega požara, ker je vas precej velika in šteje nad 50 hiš, ki so večjidel lesene, s slamo krite in tesno skupaj; kajti prvo poslopje, tudi leseno in s slamo krito, je komaj 4 m., drugo poslopje na drugi strani pa tudi komaj 5 m. oddaljeno od pogorišča. Brez pomoči gasilnega društva iz domače vasi, ki se je ustanovilo še le pred tremi tedni, bi ne bilo možno ognja omejiti, ker so v tem času vsa poslopja nabasana z mrvo in žitom in je radi tega neutrudno delalo od 6. zvečer do 2. popolnoči. — Omenim naj še, da je gasilno društvo, ko se je ustanavljalo, ravno v tej domači vasi imelo največ nasprotnikov, ki pa so ta večer spoznali, kako potrebno je to društvo. — Kako se je ogenj pričel, ni znano. Škoda se ceni nad 2000 gld., ali zavarovan je le za 400 gl.

Obsodba radi Karnijolcev. Zadnji nastop Karnijolcev ni prešel popolnoma mirno. Njihova predrznost je zelo razburila Rovškovega slugo Janeza Žolgarja, ki je v Židovskih ulicah pričel bombardirati Karnijolce z jabolki. Karnijolska čast je bila strašno užaljena. Tožili so moža. Okrajno sodišče je Žolgarja obsodilo na 48 ur zapora. Razprava se je na tožencevo zahtevo morala vršiti slovenski. Toženec je izjavil, da je storil dejanje, ker ga je predrzni nastop Karnijolcev razburil. Ker med delavci narašča razburjenje vsled karnijolskih izzivanj, opozarjamo delavce, naj puste slovenski značaj Ljubljane braniti narodnonaprednemu meščanstvu in se naj nikar ne puste zapeljati do kakih kaznjivih dejanj, ker za vse obsodbe so želi doslej le zasmeh narodnonaprednega dijaštva.

Velika stavka premogarjev v okraju Köflach in Voitsberg na Štajerskem pričela se je včeraj. V nedeljo 31. decembra se je vršil v Köflachu velik shod, katerega se je udeležilo 1400 premogarjev. Griesmayer je poročal o pogajanjih, ki so jih imeli zastopniki premogarjev z gospodarji premogovnikov dvakrat. Pogajanja so se povsem razbila, minimalne plače niso mogli določiti, rokodelcem, v premogovnikih nastavljenim, niso hoteli gospodarji plače nič zvišati, osemurnega delavnika nočejo uvesti, zaslužka nočejo vsak teden izplačevati, stanovanja nočejo tudi neoženjenim delavcem dajati. Vso krivdo, da so podjetniki vse zahteve delavcev kar odklonili, nosi köflaški vodja Rochlitzer. Soglasno se je vsprejela resolucija, da ustavijo vsi premogarji v torek 2. januvarija delo. Celo ženske so z vso silo zahtevale splošen štrajk. Enak shod še je vršil istega dne v Voitsbergu, katerega se je udeležilo nad tisoč delavcev, ki so soglasno vsprejeli enako resolucijo. — Že zdaj se prav živo občuti v Gradcu nedostajanje premoga, česar je nedostaten železniški promet kriv. Zdaj bo treba Gradčanom kar naravnost prezebati. Stavka premogarjev bo provzročila tudi, da bodo morale ustaviti delo vse večje tovarne, ki jih köflaški in voitsberški premogovniki zalagajo s premogom. Ker je delavstvo precej dobro organizovano in za stavko pripravljeno, bodo se morali bržkone podjetniki udati, ako ne bodo zopet brezvestni voditelji speljali siromaških delavcev na led, kakor se je zgodilo leta 1892.

Štrajk v koperski kaznilnici. V jutro dne 27. decembra kaznjenci v kaznilnici v Kopru niso hoteli na delo, ker so bili nezadovoljni s hrano ob praznikih. Iz Trsta je [illegible] v Koper stotnija

vojakov ter sodna komisija z državnim pravdnikom.

Udje perseverantiae sacerdotalis se uljudno prosijo, da naročnine za list ne pošiljajo g. kanoniku Erkerju, ampak g. semeniškemu spiritualu dr. Fr. Ušeničniku.

Slikar I. Grohar je razstavil v »Kat. Domu« dvoje slik za romarsko cerkev na Brezjah. Ker ostanejo slike razstavljene nekaj dni, naj nihče ne zamudi ogledati si jih. Obširnejše poročilo jutri.

Stanje družbe Jezusove leta 1900. Došel nam je imenik družbe Jezusove za leto 1900. Iz njega posnamemo, da ima ta družba zdaj v 25 provincijah na Nemškem, Laškem, Francoskem, Španskem in Angleškem 6427 mašnikov, 4590 školastikov in 3929 bratov lajikov, vseh skupaj 14.943 udov. Razdeljeni so po vseh delih sveta in poučujejo po šolah ali pa delajo po misijonih. Sedanji general je P. Ludovik Martin, rodom Španjec, kateri vlada družbo s pomočjo štirih asistentov. — Kar zadeva posebno provincijo avstro-ogersko, nam pove imenik, da ima šest kolegijev, ali za gimnazije ali za modroslovje in bogoslovje, dalje sedem rezidencij, ali za misijonarje ali za gimnazijske konvikte, dva bogoslovska semenišča, in sicer v Celovcu in Sarajevu, in tri novicijate: v Št. Andražu na Koroškem, v Velehradu na Moravskem in v Trnovem na Ogerskem. — Govorništva se učé školastiki v Št. Andražu, in Trnovem, modroslovja v Požunu na Ogerskem, bogoslovja pa v Inomostu na Tirolskem. — Slovencev šteje provincija zdaj 10 mašnikov, 6 školastikov in 8 lajikov, vseh skupaj 24. Vsa družba ima letos 183 udov več, kakor lani. Da bi jih bilo od leta do leta več, zlasti Slovencev!

Kronogram. SkozI Vse raVnokar zaČeto tIsoČ DeVetstoto Leto VsepoVsoDI JezVs KrIstVs IstInIto gLasno hVaLJen boDI!

Žrebanje obveznic 4odstot. deželnega posojila kranjskega se je vršilo dne 2. januvarija, katerih glavinski zneski se bodo 1. julija leta 1900 v imenskej vrednosti izplačali: po 10.000 gld. (20.000 K.) št. 2, 3; po 5000 gld. (10.000 K.) štev. 73, 98; po 1000 gld. (2000 K.) štev. 174, 409, 508, 563, 662, 699, 753, 768, 881, 937, 1024, 1039, 1048, 1056, 1134, 1163, 1340, 1378, 1398, 1481, 1545, 1558, 1577, 1662, 1707, 1757, 1828, 1862, 1958, 2050, 2123, 2124, 2169, 2196; po 100 gld. (200 K.) št. 293, 1092, 1608, 1740, 2106, 2327, 2396, 2578.

Lokalna železnica Trst-Poreč. Dne 5. t. m. se vrši politični obhod na črti od km 4·3 do 4·8 nameravane železnice od Trsta do Poreča. Komisija se snide ob 10. uri pri Sv. Soboti.

V Kobaridu na Primorskem je z novim letom pričel poslovati davčni in sodni depozitni urad za občine Breginj, Kreda, Drežnica, Idersko, Kobarid, Libušnje, Livek in Sedlo.

Za igralce v loteriji je ravnateljstvo znižalo svote. Tako morejo tisti, ki iščejo slepe sreče v loteriji, do srede večera staviti 5 novcev, do četrtka večera 10 novcev, do petka zvečer 20 in v soboto 35 novčičev.

Iz Št. Vida pri Zatičini. Naše bralno društvo »Katol. Napredek« je imelo predvčeraj 1. pros. svoj redni občni zbor. Iz poročila tajnika in blagajnika je bilo razvideti, da društvo dobro napreduje v vsakem oziru. Na shodu je bil tudi kot povabljen gost naš državni poslanec prof. dr. Janez Ev. Krek, ki je v lepem govoru pokazal možem, v čem obstoji pravi napredek in kako si ga zamorejo pridobiti. Dotaknil se je memogrede več posamnih za kmeta važnih rečij in priporočal složno delo v korist narodu. Novi društveni predsednik je g. župnik Jan. Vidergar.

Dosedanje dopisnice po 2 kr. smejo se vporabljati še do 31. marca t. l., vendar pa se mora poleg vtisnjene znamke prilepiti še znamko za 1 vinar, ker stanejo nove dopisnice 5 vinarjev.

Napredek Novega mesta. To zimo so dobili v Novem mestu drsališče. Imeli so tudi koncert na ledu.

V velikem strahu je bil predvčeranjim vojaški topniški zdravnik s svojim sinom in vojakom-kočijažem, ko jim je v Igriških ulicah na ledu spodneslo dvokolesni visoki voz, raz katerega so padli in se zadeli ob hišni zid. K sreči si niso nakopali vidnih poškodeb, vendar na voz ni mogel tedaj nihče več.

V šentjakobski fari v Ljubljani je bilo preteklo leto 50 oseb več rojenih, nego umrlih.

Šolskih vrtov je bilo na Kranjskem v minolem letu 229, sadnih drevesnic 171. Za šolske vrte je dež. odbor dovolil podpor v znesku 570 gold., za sadne drevesnice 420 gld.

Premije za pobite živali. V dobi od 1. okt. 1898 do konca sept. 1899 je kranjska dežela izplačala za 1 medvedkinjo 40 gld., 1 mlado medvedkinjo 10, za 1 hijeno 20 gld., za 32 vider 64 gld., za 6 steklih psov 30 gld., skupaj 164 gld.

O umoru na Bači nadalje poroča »Soča«: Napadalca so že dobili. Mladi fant je doma na Ponikvah, ki pa je bil zadnje čase odsoten iz svojega rojstnega kraja. Hodil je po svetu, ali je moral nekje storiti kaj kaznjivega, ker orožniki v Tolminu so bili obveščeni, da ga treba prijeti, ako se vrne domov. Radi tega ga je res iskal orožnik in tudi našel, baš ko je izstopil iz cerkve na Ponikvah! Fant je bil nekaj opraskan po obrazu. Orožnik ga je prijel, preiskaval, ter našel na njem s krvjo namočeno srajco. Hudodelca je peljala komisija na lice mesta, kjer je tudi priznal svoj zločin. Ta fant nikakor ne napravlja utisa zločinca, in zato so se ljudje kar čudili, kako je mogoče, da je storil kaj takega. Marijanico je bil napadel in zabodel že na peči; torej dogodek v prodajalnici menda ni resničen, ter jej tudi ni ukradel denarja. Včeraj smo čuli, da Marijanica je zmešana ter da oteka, tako da se je bati za njeno življenje, dočim bi dekla okrevala. Napadalec se imenuje Carli.

Mesečni pregled. Minoli mesec gruden je bil izvanredno mrzel in neprijazen. — Opazovanja na toplomeru dadó povprek v Celsijevih stopinjah: ob sedmih zjutraj — 5·4°, ob dveh popoldne — 2·0°, ob devetih zvečer — 4·1°, tako da znaša srednja zračna temperatura tega meseca — 3·8°, za 2·3° pod normalom. — Opazovanja na tlakomeru dadó 735.85 mm kot srednji zračni tlak tega mesca, za 0·15 mm pod normalom. — Mokrih dnij bilo je 15, med temi 10 snežnih, padavina znaša vsega skupaj 95·0 mm. — Od 8. grudna naprej nosi zemlja belo odejo, ki je pa postala konec mesca vsled trajnega južnega vremena lisasta; strehe nimajo nič več snega.

Meteorologični letni pregled. Iz vseh opazovanj minolega leta sledi 9·3° Celsija kot srednja zračna temperatura, in 736 27 mm kot srednji zračni tlak leta 1890. Padavina znaša vsega skupaj 1446·9 mm.

Mrtvega so našli 30. decembra na Javorniku v hlevu št. 8 samskega 31letnega hlapca Jožefa Kepic, pristojnega v Mavčiče, pol. okraj kranjski, ki se je dan prej z večernim vlakom pripeljal semkaj iz Podnarta. Baje je iskal dela v tukajšnjem mehaničnem valjičinem mlinu. Zdravnik z Jesenic, uradno poslan, je pogledal mrtveca ter konštatoval kap kot vzrok smrti.

Ogenj je dne 28. dec. zvečer upepelil I. Bolki na Homcu skedenj in senico s krmo; škode je do 500 gld. — Isti večer je pogorela hiša Fr. Lapa v Dolskem; škode je do 1400 gld.

Ponesrečil je sinoči v tovarni I. Globočnika v Metelkovih ulicah pomočnik K. Selan, ko je čistil kotel. Težko ranjenega so prenesli v stanovanje.

Ubežal je 1. t. m. iz vojašnice vojak Fr. Goettfried.

Dve dami in policaj. Dve elegantni dami ste v soboto zvečer na Starem trgu naredili velik škandal. Na stotine ljudi je občudovalo njujino kolosalno pijanost. Špektaklu je naredil konec policaj, ki je dami vzel pod pazduho ter ju peljal na rotovž. »I geh' nit!« ste kričale zaman. Konec leta sta praznovali na rotovžu.

Praznik »šintarjevega« hlapca. Hlapec ljubljanskega konjederca ni imel počitka mej prazniki. Moral je po crknjeno mrho v Črnuče. Vozil je mrho domov, mej potom je pa užival dobrote raznih dobrih in slabih gostiln. V Trnovem so mu opešale noge, pa se je zvrnil poleg mrhe v sneg. Usmilili so se ga dobri ljudje ter ga naložili poleg mrhe na voz. Kako sta bila mrha in hlapec doma sprejeta, se ne vé.

Postrežljiv redar. Po ljubljanskih ulicah je bilo pretekle noči videti mnogo veselih ljudij. Jeden takih ljudij je hladil svojo veselost v snegu na Starem trgu. Ondi ga je dobil redar. Vsa redarjeva prizadevanja, da bi spravil veseljaka na noge, so bila zaman. Hitel je na magistrat po voziček. Pripeljal je voziček, pa je moral s praznim nazaj, ker veseljaku se je ob pravem času vrnila zavest, da je bolje bežati, nego se voziti na redarjevem vozičku.

Zadnji mrtvec - obešenec je bil v zadnjih urah starega leta v Ljubljani 52letni Franc Krže, bivši posestnik na Opekarski cesti št. 12. Koncem stoletja je svoji družini obljuboval, da jo bo zaklal, potem se pa še sam obesil. Tudi redarjem je pripovedoval ta svoj načrt. V nedeljo popoludne je pričel doma tako noreti, da je žena šla po pomoč na policijo. Mej tem časom in ko je bila ostala družina v kuhinji, obesil se je Krže v sobi za jermen poleg peči na železen drog. Prepeljali so ga v mrtvašnico. Bil je že dalje časa zmešan.

Sreča Slovenke v Ameriki. G. Leopoldina Kovačič, hčerka pokojnega glavnega davkarskega kontrolorja iz Novega mesta, je šla pred časom v Ameriko, kjer je dobila službo učiteljice. Sedaj jo je poročil ameriški bogataš Stellebacher, posestnik raznih ameriških rudnikov.

* * *

Konec stoletja na dvoru. Dne 31. decembra min. l. se je na avstrijskem dvoru slovesno praznovalo konec stoletja. Pri slavnosti, ki je obsegala cerkveni govor, sveto mašo in zahvalno pesem, je bil navzoč tudi cesar.

Jubilej hrvatskega lista. »Katolički List« je praznoval v Zagrebu pretekli torek 50letnico svojega obstanka.

Zagreb v snegu — brez premoga. Prošli teden so bili v Zagrebu hudi zameti. Več ulic in cest je bilo tako zasneženih, da je bil promet nemogoč. Pokazalo se je pri tem, kako slabo je Zagreb založen s premogom. Dasi ima v bližini velike premogovnike, je vendar v nekaj dneh zmanjkalo premoga, da ljudje niso imeli s čem kuriti. Treba je pač, da se ta nedostatek odpravi in da se domači promet z domačimi surovinami pospeši in razvije.

Vedeževalka vzrok samomora. Na Reki je mladi mornar Žiga Čigon šel k vedeževalki povpraševat o obnašanju svoje izvoljenke. Vedeževalka mu je prorokovala zelo neugodne stvari. Mladi mornar se je žalosti obesil.

Iz države »kulture«. V Italiji sta se na sveti večer primerila dva umora lastnih očetov in dvajset druzih umorov. Take »kulture« reši nas, o Gospod!

Umetnega stradalca Succija so v Rio Janeiro zasačili, ko se je mej »stradanjem« krepčal z umetno pripravljenim mesom.

Pijance ozdravil bode zdravnik dr. Sapelier. Trdi, da je izumil serum, s katerim dobi pijanec grozen gnus do pijače.

Tudi v smrti združena. V Gradcu je te dni zadela kap trgovca Brauna. Umrl je v hipu. Dve uri pozneje je zadela kap tudi njegovo ženo. Zapustila sta 14 otrok.

Šampanjca se je l. 1898 izvozilo iz Francije 19,682.000 steklenic za 91,327.552 frankov. Največ so ga pokupili Angleži, namreč 10,599.300 steklenic; v Belgijo so ga izvozili 2,778 700, v Nemčijo 1,859.200, v Ameriko 1,419.400, v Rusijo 488.400, v Avstrijo le 152.300 steklenic.

Mati največje družine je te dni umrla v Londonu, stara 87 let. Marija Jonas je imela namreč 33 otrok.

Babjeverstvo cvetè v središču »moderne omike« v Parizu. Sedaj so zaprli nekega Sorina z ženo, ker sta babjeverske ljudi goljufala na zvit način. Pride neka madama H., vdova višjega častnika, k gospe Sorino, znani nekromatici, da jo naj ona ozdravi, ker ji zdravniki ne morejo vrniti zdravja. Pa ji da dve zrnci opija; za vsako mora plačati 1000 frankov. Ko spi, se ji prikažeta dva angela, ki ji »prerokujeta«, da bo zdrava, če da gospej Sorino 10.000 frankov »za dobre namene«. Vdova da denar, ker v svoji opojnosti ni zapazila, da sta bila ta dva angela hčeri madame Sorino. Ker pa ni bilo zdravja in je začela gospa H. dvomiti o pristnosti Sorinine nekromantike, je naznanila stvar policiji. Ta je pa dognala, da je s tako »nekromantiko« Sorino zaslužila celih letnih 100.000 frankov od babjevernih ljudij.

Sneg po ulicah je sitna stvar po zimi v vseh mestih, in za kidanje snega morajo vsi mestni zastopi dati veliko denarja, ki seveda prav pride brezdelnemu ljudstvu. V New Yorku se jim je to kidanje vršilo veliko prepočasi, ker je treba sneg nalagati na vagone in odvažati. Zato so znašli voz, ki se kuri s petrolejem, in ki ima veliko vročino. V ta voz mečejo hitro od vseh stranij sneg, ki se brž raztopi in kot krop razlije po ulici in izgine v mestnih kanalih. Tako se hitro pospravi ves sneg.

Iz šole. Učitelj: »Otroci, izračunajte: Koliko znašajo obresti od 50 gld. za tri leta po $2^1/_2$ %? — Vse računa, le mali židek Pipec ne. — Učitelj ga vpraša: »Pipec, zakaj pa ti ne računaš?« — Pipec: $2^1/_2$ % od 100, to je premalo!

Društva.

(Bralno društvo »Edinost« v Središči) ima v nedeljo dne 7. prosinca v društvenih prostorih gostilne gosp. Šinka svoj letni občni zbor z običajnim vsporedom. Začetek ob 7. uri zvečer. Domačini, vzdramite se in pristopite k tako potrebnemu društvu!

Darovi.

Za »Našo stražo. Omizje pri »Bobenčku« pri napitnici, da skrbimo za obmejne brate, 8 kron.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 3. januvarija. Cesar se je včeraj popoldne v spremstvu nadvojvode Frana Salvatorja podal na dvorni lov v Radmer.

Dunaj, 3. januv. Govorica se vzdržuje, da prihodnje ministerstvo sestavi Koerber ter da od sedanjih ministrov ostaneta v novem kabinetu Welsersheimb in Wittek.

Dunaj, 3. jan. Glavni dobitek kreditnih srečk v znesku 300.000 kron je zadela vrsta 3709, št. 83, 60.000 kron vrsta 1369, št. 56, 30.000 kron vrsta 1138. št. 73, po 10.000 kron vrsti 178 in 3418, ozir. št. 76 in 66. — Donavskih uravn. srečk glavni dobitek 160.000 kron je zadela štev. 24.630, 40.000 kron štev. 188.949, 12.000 kron št. 53.031. — Avstr. rudeč. križa srečk glavni dobitek 70.000 kron vrsta 2745 št. 36.

Trst, 3. januv. Istersko laško politično društvo je izjavilo, da ni zadovoljno s postopanjem ital. poslancev v državnem zboru. Posl. Bartoli je zato naznanil, da mislijo laški poslanci odložiti svoje mandate. Zatrjuje se pa, da je to le manever poslancev, da s tem pritisnejo na volilce, da bi jim izrekli zaupanje.

Praga, 3. januvarija. Češki okrajni zastopi so v 57 mestih in več nego sto občinah sklenili ustaviti dela v prenešenem delokrogu.

Levov, 3. januv. Češki in poljski šlezijski deželni poslanci zahtevajo od Čehov, da se morajo pri pogajanju z Nemci ozirati tudi na Šlezijo.

Petrograd, 3. januvarija. V okraju Tiflis je dne 1. t. m. potres porušil 10 manjših vasij.

Vojska v Južni Afriki.

Angleški vojni poročevalci so slavili te dni generala Frencha kot zmagovalca pri Colesbergu. Povedali so svetu, da je angleško topništvo ob jutranjem svitu napadlo Bure pri Colesbergu ter jim po dveurnem boju vzelo dva topova, z ostalimi so jo pa Buri v največji naglici in v splošnem neredu popihali iz Colesberga in mesto z nekaterimi vozovi prepustili Angležem. Tako poročevalci, ki so skovali vest prav po opisu Bullerjevega bega pri Tugeli in ki bodo težko prepričali stratege, kako je mogoče v najbolj nerednem begu rešiti vse rabne topove.

Zelo sumljiva se pa pokazuje ta zmaga ob dejstvu, da so morali Angleži skoro istodobno ostaviti Sterkstrom in se, kajpada v najlepšem redu, vrniti v Dortrecht. O izgubah na obeh krajih se previdno molči, iz česar je sklepati, da Angleži vendar niso pr

več zadovoljni z vspehom. Sicer se pa sme soditi, da se je teh bojev udeleževalo le nekaj sto Burov.

Ako izvzamemo posadki v Mafekingu in Kimberleyu ter Methuenove junake ob reki Modder, ki se tudi ne morejo prav nič pohvaliti s sedanjim položajem, je v najhujših škripcih general Buller, ki bi rad rešil generala Whiteja, a sam nujno potrebuje rešitve. Predzadnji dan minulega leta je mož hotel sredi noči naskočiti z dvema oddelkoma burske vrste pri Frere, a poskus se mu je ponesrečil. Buri so mu provzročili nov poraz. Morda sedaj le uvidi, da mu taki poskusi ne prinašajo nikakih koristi.

Sedanji položaj njegove armade in na natalskem bojišču sploh opisuje kaj neugodno jeden njegovih generalov, kakor je razvidno iz spodaj objavljenega poročila.

Še bolj predrzna je pa trditev, da je nastal razpor mej Transvalci in Oranjci. Transvalski zastopnik v Hagu, dr. Müller, namreč izjavlja, da od volitve Steyna predsednikom Oranje države leta 1896 vlada mej Buri najlepša sloga in da se je v zastopu v Bloemfonteinu soglasno vsprejel predlog, da se Oranjci skupno s Transvalci bore proti Angležem. Oranjci so vsakem oziru popolno jedini s svojimi zavezniki. S tem je popolno izpodbita trditev Angležev, ki bi bili lahko veseli, ko bi vladala taka sloga mej njimi in Kaplandci.

Bruselj, 3. januvarija. Transvalsko poslaništvo pravi, da je bila bitka pri Colesbergu neznatna praska, in dvomi, da bi bili Angleži zasedli Colesberg. Tudi od strani Angležev ta vest še ni uradno potrjena.

London, 3. jan. „Standard“ poroča iz tabora pri Frere 1. t. m.: Težkoče, s katerimi se mora boriti Buller, se izredno množe od zadnje bitke, ker se akcija tako dolgo zavlačuje. Pred seboj ima celo vrsto obzidanih in utrjenih holmov, ki se raztezajo ob Tugeli 16 milj v daljavo. Vse holme je gosto zasedel sovražnik in se preskrbel s številnimi, velikimi topovi. Reka je izredno narasla. V takih okolnostih bo bližnja bitka jedna najhujih in najusodnejih v celi vojski. Z našimi ladjinimi topovi se sicer strelja, a kakor se kaže, brez vspeha.

London, 3. januv. Reuterjev urad poroča: Vojnemu uradu je došla vest, da je polkovnik Pilche 1. t. m. napal burski tabor pri Sunnysike blizu Bellmonda in ga osvojil. Ujel je 40 Burov; ubiti in ranjeni niso všteti. Na angleški strani je ranjen 1 častnik in 2 vojaka.

London, 3. januvarija. Cela 7 divizija se vkrca še le 11. t. m.

London, 3. januvar. „Cape Argus“ javlja, da je došlo te dni preko Delagoa v Pretorijo večje število novih topov in veliko streliva.

London, 3. jan. „Times“ poročajo iz Kapstadta 31. m. m.: Vstajniki so napadli Dortrecht, a so se morali z izgubami umakniti. Izgubili so 8 mož in 13 konj. Štirje Angleži so ranjeni. — Iz tabora pri Frere poročajo: Sovražnik vsak dan nadleguje posadko v Ladysmithu.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni, prevel I. B—č.

(Dalje).

Prvo poglavje.

Oni rokav Komskega jezera (Lago di Como), ki se vije proti jugu mej nepretrganima gorskima slemenoma poln zalivov in prelivov, kakor se baš obrežje razširi ali pa umakne nazaj, — ta rokav se mahom zoži in se takorekoč spremeni v reko mej pred gorjem na desni in širnim pobrežjem na levi strani. Tu veže oba brega most, kakor da naj je za oko še bolj vidna ta sprememba in kakor da naj zaznamuje točko, kjer se neha jezero in se začne Adda. Skoro potem pa se bregovi zopet oddaljijo, voda se razširja v nove prelive in nove zalive: reka zopet postane jezero.

Obrežje, obstoječe iz naplavin treh velikih hudournikov, se naslanja na dve sosedni si gori, katerih prva se zove „monte di San Martino“, druga pa v lombardskem narečji „Resegone“ vsled mnogih vrstečih se vršičev, radi česar je res slična žagi (sega). Kdor jo prvič vidi od spredaj, kakor n. pr. s severnega obzidja milanskega, mora jo ločiti vsled tolike razlike od drugih manj znamenitih in bolj vsakdanjih gorâ v tem dolgem, razsežnem gorskem grebenu. Precej daleč je obrežje lahno a vendar nepretrgoma napeto; potem pa se polagoma porazgubi mej griči in dolinicami, holmi in ravnicami, ki se naslanjajo na sostavo onih dveh gor ali pa so jih izkopali hudourniki. Skrajno obrežje, križem razorano od žlebov lijakov, je skoro sam kremen in grušč; sicer pa se raztezajo tu polja in vinogradi, po katerih so posejani kmetski domovi, pristave in koče, sem ter tja tudi gozdiči, ki segajo tja do podnožja hribov. Lecco, poglavitni kraj v tem ozemlji — po njem je dobila ime tudi okolica — ni daleč od mostú ter leži na bregu jezera, prav za prav v jezeru, kadar naraste voda. Dandanes je uže znamenit trg, ki polagoma postaja mesto. Za časa, ko se je godila naša povest, je bil ta trg, takrat uže sloveč, tudi majhna trdnjava in si je štel v čast, imeti mej svojimi zidovi poveljnika ter stalno posadko španjolskih vojakov, ki so učili deklice, pa tudi žene sramežljivosti ter časi kakega zakonskega moža ali starca ljubeznjivo potapljali po ramenih; koncem poletja pa so se radi zarili v vinograde, da so trebili vinske grozde ter s tem lajšali kmetičem trudapolno trgatev. Od jednega domovja do drugega, z višav do brega, griča na grič so držale in držé še vedno bolj ali manj strme ali ravne steze in stezice, vse takó skrite, zakopane mej zidovi, odkoder bi se ne moglo drugega videti nad sabo, kakor ped neba in kakšen gorski vrhunec. Drugje pa so steze zopet toliko vzvišene nad nasipi zemlje, da se očesom odpró odtod bolj ali manj obsežni, toda povsod krasni in vedno novi razgledi, kakor se pač posamezne točke dvigajo bolj ali manj nad daleč se razprostirajočo pokrajino in kakor se pač ta ali ona okolica zapored prikaže ali izgine, odprè ali zaprè. Povsod blagodejna mnogoterost! Tu se prikaže dolg kos tega velikanskega spreminjajočega se vodnega ogledala, tam zopet jezero, ki se je stisnilo do skrajnosti ali pravo za pravo se porazgubilo v gruči vijočih se gorskih slemen. Precej nato pa se jezero bolj širi mej drugimi gorami, katere se po vrsti odpirajo in razklepajo ter se naopak obrnjene zrcalijo v vodi z vasicami, raztresenimi po obrežji. Ondi se prikaže rokav reke, potem jezero, za njim še reka, ki pa počasi izginja v svetečih se ovinkih mej gorami, ki jo spremljajo. Čim dalje tem bolj pojema, dokler z gorami vred ne izgine na obzorji. Kraj, s katerega smo opazovali te raznolike prizore, kaže se nam tudi od drugod v svoji krasoti. Gora nad nami, ob kateri hodimo, spreminja pri vsakem koraku svoje vrhove in prepade. Nenadoma se razklene in se razdeli v posamezna slemena, kar se nam je malo preje videlo kot jeden sam gorski hrbet. Kar smo preje videli na obrežji, zagledamo trenotek pozneje gori na vrhuncu. Temu prijaznemu pobočju pa je ob jednem vtisnjen veličasten divji značaj, ki še povečuje divoto drugih prizorov.

Po jedni teh stezic se je lepo vračal s sprehoda domov proti večeru 7. listopada l. 1628., don Abbondio, kurat jedne izmej gori omenjenih vasic. Toda niti njeno ime, niti priimek tega moža se ne nahaja v rokopisih, ne na tem mestu in ne drugje. Opravljal je zmirom svoj brevir; časi je, mej posameznimi psalmi, zaprl brevijarij, držeč v njem desni kazalec, da bi si zaznamoval mesto, položil desnico v levico zadaj na hrbet, ter šel mirno svojim potom, zroč k tlom in suvajoč z nogo v zid kamenčke, ki so ležali po stezi. Nato je dvignil glavó, počasi se ozrl in uprl oči na nasprotno goro, kjer se je luč zahajajočega solnca, ukradši se skozi gorske razpoke, žarila na štrlečih pečinah kakor na velikih, raztrganih kosih bagra. Ko je zopet odprl breviarij in preprečital še jeden oddelek, pride do ovinka stezice, kjer je navadno zmirom povzdignil oči od knjige in pogledal prédse. Tako stori tudi tisti dan. — Za ovinkom je steza držala skoro šestdeset korakov naravnost, nató pa se je razcepila v dve stezici. Desna je držala v breg do župnišča, druga pa navzdol do nekega hudournika, in na tej strani je segal zid človeku samó do ledij. Notranja zidova teh dveh stezic pa se nista združila v kotu, ampak sta se končavala v neko znamenje, na katerem so bile naslikane nekove podolgaste, krive podobe. Te so se končavale v osti, ki naj bi po mislih umetnikovih in v očeh soseske pomenjale plamena. S plameni so bile pomešane neke druge podobe, ki pa se ne dadó popisati in ki naj bi pomenjale duše v vicah. Plamena in duše so bile rudeče kakor opeka, na temno-rjavkastem ozadji, sem ter tja nekoliko pobeljene. Ko je kurat prišel do ovinka in kakor po navadi pogledal proti znamenju, opazil je nekaj, česar ni pričakoval in kar je nerad videl. Dva moža sta čakala drug drugemu nasproti na sotočji, da se tako izrazimo, onih dveh stezic; jeden je sedel, okobâlem, na nizkem zidu. Tovariš njegov pa je bil naslonjen na zid in je imel roké prekrižani na prsih. Iz obleke, vedenja, sploh iz vsega, kar se je moglo razločiti z mesta, kamor je dospel župnik, se je dalo sklepati, kakšnega stanu sta. Oba sta imela na glavi zeleno mrežico, ki jima je visela na leva ramena, končujoč se v velik čopič. Tudi na čelo je mahal od nje ogromen šop; imela sta dolge, štrleče navihane brke, svetel usnjat pas, za njim pa dve pištoli. Majhen rog, napolnjen s smodnikom, jima je skakal na prsih, kakor ovratnica; iz žepa širocih, ohlapnih hlač je gledal vsakemu držaj velikanskega noža. V velikih nožnicah z ročaji prevrtanimi z gladkimi in svetlimi zvezanimi ploščicami iz medí je vsakemu tičal meč. Na prvi pogled se je dalo spoznati, da spadata oba k vrsti ljudij, ki so se imenovali „bravi“.

Te vrste ljudje, ki so pa povsem izginili, so bili tedaj v Lombardiji v najlepšem klasji in so že davnega izvora. Kdor še nima pojma o njih, naj se pouči iz par zaprašenih verodostojnih listin o njihovih glavnih znakih, o naporih, ki so bili potrebni, da se je iztrebila ta zalega, o njihovi nevpogljivi, bujni življenski moči. (Dalje sledi).

Umrli so:

29. decembra. Antonija Korsika, umeteljnega in trgovskega vrtnarja hči, 17 let, Bleiweisova cesta 1, jetika. — Friderika Čelešnik, oficijala vdova, 66 let, Vegove ulice 8, morbus Brigthii.

30. decembra. Josip Bušič, umir. c. kr. višji poštni upravitelj, 72 let, Rimska cesta 2, otrpnenje možgan. — Uršula Ferjan, dekla, 81 let, Poljanska cesta 20, ostarelost.

V bolnišnici:

28. decembra. Neža Pavšek, gostija, 60 let, naduha.

Cena žitu na dunajski borzi

dné 2. januvarija 1900.

Za 100 kilogramov.

Pšenica za pomlad .	gl.	7·98	do gl.	7·99
Rž za pomlad . .	»	6·71	» »	6·72
Turšica za maj-junij	»	5·22	» »	5·23
Oves za pomlad .	»	5·34	» »	5.35

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306·2 m, srednji zračni tlak 736·0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celzija	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
2	9. zveč.	737·3	9·6	sr. jzah.	oblačno	
3	7. zjutr.	734·7	9·4	sr. jzah.	oblačno	0.0
	2. popol.	732·0	10·6	sl. jzah.	»	

Srednja včerajšnja temperatura 8·2, normale: —2·7°.

Emajlna glasura, prava, uporabljiva za predmete, kateri se mnogo rabijo, n. pr. umivalniki, železje, les, kositar, ka neniti predmeti, vodovodne škoklje, kojim da porcelanu sličnо prevlako. V škatljicah po ½ in 1 Ko. se dobiva pri tvrdki **BRATA EBERL v Ljubljani,** Frančiškanske ulice.

Vnanja naročila po povzetju. 228 3 12—9

Sprejme se 1014 3-3

organist in cerkvenik.

Plača zgolj v denarjih 420 gld., od začetka vsakega meseca 35 gld. Daril je še približno 20 gld. Stanovanje prosto. Nastopiti je meseca februarja. Prosilci naj vlagajo svoje s spričevali ceciljanske šole in dosedajnih služeb opremljene prošnje do 8. januarja pri cerkvenem predstojništvu v Radoljici.

2 križeva pota,

jeden 95 cm. visok, velja . . gld. 65·—,
drugi 150 cm. visok, velja . » 250·—,

ima **na prodaj** 998 12—4

FR. TOMAN,
podobar in pozlatar, Ljubljana, Valvazorjev trg.

Dobro izurjena

kuharica,

ki je že več let služila v župnišču, želi **vstopiti v službo** h kakemu gosp. duhovniku, ali v kako drugo pošteno hišo.

Več pové upravništvo »Slovenca« 1 1-1

Oglje za kadilnico

izdeluje

V. A. Winding

v Bistrici ob Dravi, Koroško.

Znano dobra postrežba in najboljše blago.

Na stotine spričal je na razpolago. Eno naj sledi:

Vaše blagorodje!

Oglje za kadilnico, od Vas poslano, smo porabili. Krasna in primerna iznajdba!

Prosim, pošljite zopet zabojček **s tristo kosi** tega oglja, ali po povzetji ali kakor je sicer navada na naslov:

Prečast. malteškega reda konvent v Pragi, III., Kopeljne ulice 4. Češko.

106 26—13 S posebnim spoštovanjem ves udani

Fra. Fr. Em. Ybl,
t. č. podprijor.

V Pragi, 9. maja 1895.

Plača se lahko tudi šele tedaj, ko se spozna dobrota blaga.

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

Kurja očesa, **trdo kožo, žulje itd. odpravi urno, brez bolečin** in **gotovo** izvrstni in v vspehih nedosegljivi **Trnkóczy-jev obliž,** ki je dobiti v **„Frančiškovi lekarni“ na Dunaji, V./2, Schönbrunnerstrasse 107.** Cena 60 kr., po pošti 65 kr., franko ter rekomandirano 80 kr. — po povzetji ali če se denar (tudi v znamkah) naprej pošlje. Obliž za poskušnjo 35, po pošti 40 kr. — **Učinek zajamčen!** — Razpošilja se točno.

V Ljubljani je dobiti v **lekarni Ubald pl. Trnkóczy-ja na Glavnem trgu št. 4.** 109 20—5

Dunajska filialka

Hranilne vloge na knjižice s 4%.

Menjalnica, borzno posredovanje, posojila na vrednostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in razvinkuliranje obligacij. 984 7

Živnostenská banka

na Dunaju, I., Herrengasse 12.

Glavnice v akcijah 20,000.000 K.
Reservni zaklad nad 7,500.000 K.
Centrala v Pragi.
Podružnice v Brnu, Plznju, Budejevicah, Pardubicah, Taboru, Benešavi, Iglavi, Moravski Ostravi.

Nakup in prodaja
vsakovrstnih **državnih papirjev, srečk, denarjev** itd. **Zavarovanja** za zgube pri **žrebanjih**, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — **Promese** za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev **naročil na borzi.**

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh **gospodarskih in finančnih stvareh,** potem o kursnih vrednostih vseh **špekulacijskih vrednostnih papirjev** in **vestni svèti** za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti **naloženih glavnic.**